

SERMAYE PİYASASI, BANKACILIK, SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK MEVZUATI

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Meslek Mensupları İçin Geçiş Dönemi Eğitim Programına Uygun Olarak Hazırlanmıştır.

ŞUBAT 2013
ISBN 978-605-4735-22-8
www.sausemyayinlari.com

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

SERMAYE PİYASASI, BANKACILIK, SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK MEVZUATI

ŞUBAT 2013

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

SERMAYE PİYASASI, BANKACILIK, SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK MEVZUATI

Prof. Dr. Cemal Elitaş
Yrd. Doç. Dr. Bayhan Yaslıdağ
Yrd. Doç. Dr. Ekrem Kara
Yrd. Doç. Dr. Faruk Akın
Yrd. Doç. Dr. Ferhat Sayım
Yrd. Doç. Dr. Muaz Güngören
Yrd. Doç. Dr. Nuraydın Topçu
Yrd. Doç. Dr. Mine Aksoy
Yrd. Doç. Dr. Orçun Alkılıç

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

www.sausem.sakarya.edu.tr

Ç NDEK LER

SERMAYE P YASASI

1. BÖLÜM	
Sermaye Piyasası Mevzuatı.....	04
2. BÖLÜM	
Sermaye Piyasası Kanunu	29
3. BÖLÜM	
Sermaye Piyasası Araçları.....	56
4. BÖLÜM	
Sermaye Piyasası Kurumları	79
5. BÖLÜM	
Menkul Kıymetleri Halka Arz Olunan Anonim irketler	110
6. BÖLÜM	
Borsalar	174

BANKACILIK MEVZUATI

7. BÖLÜM	
5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'nun 1-5, 15-19, 21-33, 36-57, 60-64, 77-78. Maddeleri	196
8. BÖLÜM	
Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması li kin Usul ve Esaslar	234
9. BÖLÜM	
Bankalarca Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanması ve Yayınlanmasına li kin Usul ve Esaslar.....	252
10. BÖLÜM	
Bankalarca ve Katılım Bankalarının Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı ve Finansal Tablolar.....	264

11. BÖLÜM

Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesi 625

12. BÖLÜM

Bankalarca Kamuya Açıklanacak Finansal Tablolar ile Bunlara li kin Açıklama ve Dipnotlar 650

13. BÖLÜM

Bankaların ç Sistemleri 676

14. BÖLÜM

Bankaların Özkaynakları 727

15. BÖLÜM

Türev Araçların Muhasebele tirilmesi 747

16. BÖLÜM

Yapısal Pozisyon 784

17. BÖLÜM

Yabancı Para Net Genel Pozisyon/Özkaynak Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanması ve Uygulanması 802

18. BÖLÜM

Bankaların Kredi lemleri 829

19. BÖLÜM

Bankalarca Kredilerin ve Di er Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar çin Ayrılacak Kar ılıklara li kin Usul ve Esaslar 860

20. BÖLÜM

Bankaların Birle me, Devir, Bölünme ve Hisse De i imi 888

21. BÖLÜM

Varlık Yönetim irketleri 907

22. BÖLÜM

Finansal Holding irketleri 932

S GORTACILIK

23. BÖLÜM

Sigortacılık Mevzuatı 951

24. BÖLÜM

Türkiye’de Sigortacılık Uygulamaları..... 1005

25. BÖLÜM

Sigortacılık ve Risk Yönetimi 1036

26. BÖLÜM

Sigortacılıkta ç Sistemler 1062

27. BÖLÜM

Hayat Sigortaları 1083

28. BÖLÜM

Hayat Dı ı Sigortalar 1111

29. BÖLÜM

Reasürans 1138

30. BÖLÜM

Özel Emeklilik Sistemleri 1149

31. BÖLÜM

Sigorta Muhasebesi 1182

32. BÖLÜM

Sigorta irketlerinde Teknik Kar ılıklar ve Muhasebele tirilmesi..... 1151

Bölüm 1

SERMAYE PİYASASI MEVZUATI

Yazar: Yrd. Doç. Dr. Mine AKSOY

Amaçlarımız

Bu bölümü tamamladıktan sonra; aşağıdaki **bilgi ve becerilere sahip olabileceksiniz:**

- Sermaye piyasalarına ilişkin ilgili temel kavramları bilmek
- Türkiye'deki sermaye piyasalarına ilişkin düzenlemeleri öğrenmek
- Kredili menkul kıymet, açılış ve ödüncü işlemlerinde bilgilenmek.

Anahtar Kavramlar

- Sermaye Piyasası
- Sermaye Piyasası Mevzuatı
- Halka açık şirketler
- Kredili Menkul Kıymet İşlemleri
- Açılış Satış
- Ödüncü Menkul Kıymet

Sermaye piyasaları, finansal piyasaların para piyasaları birlikte iki önemli unsurundan bir tanesidir. Sermaye piyasalarında fon arz ve talep edenler para piyasalarına göre daha uzun vadeli fonlar kullanarak işlem yapmaktadırlar. Sermaye piyasaları, bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin ölçümünde önemli bile enlerden bir tanesidir. Bu piyasaların organize piyasalar ekinde faaliyet göstermesi için piyasaların i leyinin belirli kurallar dahilinde olması gerekmektedir. Sermaye piyasalarında kuralların açık, effaf ve hesap verilebilir düzeyde olması o piyasalara olan güvenin artmasını sağlamaktadır.

Türkiye’de 1980’li yıllardaki liberalleşme çabaları ve bunun sonucu çıkarılan 24 Ocak kararları ile faizlerin piyasadaki arz ve talebe göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu liberalleşme süreci sermaye piyasalarına ilişkin düzenlemelerin yeterli olmaması nedeniyle (Sermaye Piyasası Kanunundan önce sermaye piyasalarına ilişkin düzenlemeler Türk Ticaret Kanunu, Medeni Kanun ve Borçlar Kanununun genel hükümleri ve Merkez Bankası tebliğleri ile yapılmaktaydı.) bankerler skandalı ile kesintiye uğrasa da 1981 yılında çıkarılan 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu¹ (Kanun, sermaye piyasalarının belirli kurallar ve düzenlemeler ile yönetilmesini sağlamıştır.

Kanun çerçeve kanun olarak yapıldığından, düzenlediği konularda temel ilkeleri belirlemiş ve daha detaylı düzenlemelerin yönetmelik veya tebliğ olarak yapılması konusunda Bakanlar Kurulu ve Sermaye Piyasası Kurulu olmak üzere yetkililere yetki devri yapmıştır.²

Sermaye Piyasası Mevzuatı temel olarak Sermaye Piyasası Kanunu (SPKn veya Kanun) ve bu kanunun verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan yönetmelik, tebliğlerden oluşmaktadır. Sermaye Piyasası Kanunu, sermaye piyasa araçları ve sermaye piyasası kurumları bu bölümden sonraki bölümlerde detaylı bir şekilde anlatılacağından, bu bölümde sermaye piyasasına ilişkin kararname, Yönetmelik, Tebliğ ve İkel kararlarından oluşan sermaye piyasa mevzuatının önemli bölümlerine yer verilecektir.

Sermaye Piyasası Kurulu Kanunla kendine verilen düzenleme yapma yetkisini tebliğler yayımlayarak da kullanabilmektedir. Kurulca Seri:VIII, No:1 sayılı Tebliğ ile yayımlanmış ve yayımlanacak tebliğlerin aşağıdaki konularına göre gruplara ayrılması belirlenmiştir:

- Seri I : Hisse senetleri
- Seri II : Tahviller
- Seri III : Sair menkul kıymetler

¹Yeni Sermaye Piyasası Kanunu (6362 Sayılı Kanun) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 06 Aralık 2012 tarihinde kabul edilmiş olup, 30/12/2012 tarih ve 28513 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

²Yeni sermaye piyasası kanunu da benzer mantık ile yapılmış olup, bu kanunda çerçeve düzenlemeleri yapan bir kanundur.

S GORTACILIK

Seri IV	: Menkul kıymetleri halka arz olunan anonim ortaklıklara ili kin hususlar
Seri V	: Aracı kurumlar
Seri VI	: Yatırım ortaklıkları
Seri VII	: Yatırım fonları
Seri VIII	: Çe itli konular
Seri IX	: Menkul kıymetler borsaları
Seri X	: Ba ımsız dı denetleme
Seri XI	: Muhasebe standartları
Seri XII	: Açıklama tebli leri

Yukarıdaki tebli lerin yanı sıra Sermaye Piyasası Kurulu'nca (Kurul) alınan özel nitelikte olan kararlar Kurulun haftalık bülteninde yayımlanmaktadır. Yukarıda yer alan tebli lerden bu bölümde yer verilecek konular a a ıda maddeler halinde yer almaktadır.

- 1) Sermaye Piyasası Araçlarının Kurul Kaydına Alınması, Halka Arzı ve Satı ı
- 2) Kredili Menkul Kıymet, Açık a Satı ve Ödünç Menkul Kıymet lemleri
- 3) Özel Durumların açıklanması

SERMAYE PİYASASI ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASI, HALKA ARZ VE SATI

Bu bölümde yer alan konulara ilişkin düzenlemeler Seri: I, II, III, IV ve VIII bapları altındaki tebliğlerle yapılmıştır³. Sermaye piyasası araçlarının kayda alınması, ihracı, halka arz ve satışı ile düzenlemelere başlamadan önce, aşağıda bu konudaki tanımlara ve temel ilkelere aşağıda yer verilmiştir.

Sermaye piyasası araçlarının, ihracını, halka arz ve satışının şartlarını düzenlemek, ihraç veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarını Kurul kaydına almak ve kamu yararının gerektirdiği hallerde sermaye piyasası araçlarının halka arz ve satışını geçici durdurmak Kurulun görev ve yetkileri arasındadır.

Halka Açık Anonim Ortaklık, hisse senetleri halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıklar olarak tanımlanmaktadır. Ortak sayısı 250'yi⁴ aşan anonim ortaklıkların hisse senetlerinin halka arz olduğu sayılmaktadır. Bir şirketin halka açık anonim ortaklık olarak addedilmesi, o şirketin sermaye piyasası mevzuatına ve Kurul kararlarına uymakla yükümlü olmasını sağlamaktadır.

Kurul kaydına alınma, ihraççı şirket sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arzından önce Kurulun tebliğlerinde yer alan belge ve bilgilerle Kurula başvurumaktadır. Kurul, yaptığı incelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığını ve gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmadığını sonucuna varırsa, başvuruyu sermaye piyasası aracının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir.

ihraç, sermaye piyasası araçlarının ihraççı tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışını ifade etmektedir.

ihraççılar; anonim ortaklıklar, özelleştirme kapsamına alınanlar dahil kamu iktisadi teşebbüsleri, mahalli idareler ile bunlarla ilgili özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluşlar, idare ve işletmelerdir.

Halka arz; sermaye piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan halka arzında bulunulmasını; halkın bir anonim ortaklığa katılmaya veya kurucu olmaya davet edilmesini; hisse senetlerinin borsalar veya tekliflanmamış diğer piyasalarda işlem görmesini ifade eder.

Birincil halka arz; Halka kapalı anonim ortaklığı tarafından ilgili menkul kıymetin ilk kez yatırımcılara sunulmasıdır.

ikincil Halka Arz; Önceden hisse senetlerini halka arz etmiş ortaklıkların, tekrar hisse senedi arz etmelerine yeni hisse senedi arzı veya ikincil halka arz denilmektedir.

³ Bu ünite anlatılan sermaye piyasası mevzuatı 2499 sayılı mülga Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde çıkarılan tebliğlerden oluşmaktadır. 6362 sayılı yeni kanunun ikincil düzenlemeler henüz yayımlanmamıştır.

⁴ Yeni Kanun ile bu sayı 500 olarak yenilenmiştir.

S GORTACILIK

Sermaye piyasası mevzuatında halka arz edilecek sermaye piyasası araçlarının kayda alınması için öngörülen sistem temel olarak aşağıdaki amallardan oluşmaktadır.

- a) İrketin yetkili organınca (genel kurul veya yönetim kurulu) karar alınması,
- b) Halka arz edilecek sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınması,
- c) Zahnamenin Ticaret Siciline tescili ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilanı,
- d) Merkezi Kayıt Kurulu üyeliğ süreci
- e) Sirkülerin yayımlanması,
- f) Kısıtlanmamış, yeni pay alma hakkının kullandırılması, (Hisse senetleri için)
- g) Borsada işlem görmek için MKB'ye başvuru yapılması
- h) Sermaye piyasası araçlarının satışı,
- i) Sermaye piyasası araçlarının satın alan kişilere teslim edilmesi,
- j) Satış sonrası işlemleri.

Sermaye piyasalarında halka arz işlemi yapan kurumlar (ihraççı İirketler veya ihraççı İirketlerin halka arzına aracılık edecek olan aracı kurumların) yukarıdaki işlemlerde belirtilen konuların hepsini yerine getirmek zorundadırlar.

H SSE SENETLERİNİN HALKA ARZ İŞLEMLERİ

Anonim ortaklıkların aşağıda belirtilen işlemler nedeniyle ihraç veya halka arz edilecek paylarının kayda alınması için Kurula başvurularını zorunludur.

- a) Mevcut payların halka arzı,
- b) Halka açık olmayan ortaklıkların paylarının sermaye artırımı yoluyla halka arzı,
- c) Halka açık ortaklıkların sermaye artırımları yoluyla halka arzı,
- d) Pay sahibi sayısının 250'yi⁵ aşması nedeniyle hisse senetleri halka arz olunmuş sayılan anonim ortaklıkların Kurul kaydına alınması.

Mevcut Paylarının Halka Arzı;

Pay sahiplerinin ortaklıkta sahip oldukları payları halka arz edebilmeleri için;

- a) Ortaklık sermayesinin tamamının ödenmiş olması,
  - b) Paylarında rehin veya teminata verilmek suretiyle devir ve tedavülünün kısıtlayıcı ve pay sahiplerinin haklarını kullanmasına engel teşkil edici kayıtların olmaması,
- zorunludur.

---

⁵Yeni Kanunda bu rakam 500 kişiye çıkarılmıştır.

Ortaklık yönetim kurulu, esas sözleşmenin Kurul düzenlemelerine uygun hale getirilmesi için gerekli değişiklikleri içeren madde tadil tasarılarını hazırlayarak gerekli belgelerle birlikte Kurula başvurur. Esas sözleşme değişikliklerine ilişkin hükümlerin, Kurul onayının alınmasından sonra ilk genel kurul toplantısında karara bağlanması gerekmektedir.

Halka açık olmayan ortaklıkların paylarının sermaye artırımı yoluyla halka arzı

- a) Yönetim Kurulu, esas sözleşmenin Kurul düzenlemelerine uygun hale getirilmesi için gerekli değişiklikleri içeren madde tadil tasarılarını hazırlayarak gerekli belgelerle birlikte Kurula başvurur ve bu değişiklik için Kurul onayını alır.
- b) TTK hükümleri dahilinde genel kurulca sermayenin artırılmasına ve yeni pay alma haklarının sınırlandırılmasına ilişkin kararlar alınır.

Bu işlemlerden sonra sermaye artırımı yoluyla halka arz için gerekli belgelerin eklendiği bir dilekçe ile payların kayda alınması için ortaklık veya aracı kurulu tarafından Kurula başvurulur.

Halka Açık Ortaklıkların Sermaye Artırımları Yoluyla Halka Arzı

Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine tabi olan ihraççı şirketler; mevcut iki sermaye sistemine göre halka arz faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu sermaye sistemlerine göre;

Kayıtlı sermaye sisteminde; yönetim kurulu artırılacak sermaye miktarını ve satış esaslarını belirleyen bir karar alır.

Esas sermaye sisteminde; yönetim kurulunca, esas sözleşmenin sermaye maddesinin değişiklikleri içeren madde tadil tasarısı hazırlanır ve madde değişiklikleri için Kurulun onayını takiben TTK hükümleri dahilinde genel kurulca sermaye artırımı kararı alınır. Bu genel kurulda, yeni pay alma haklarının kısmen ya da tamamen kısıtlanmasının toplantı gündemine alınması halinde yönetim kurulu tarafından yeni pay alma haklarının kısıtlanma nedenlerinin ve satış için ortaklara teklif edilen fiyatın gerekçelerinin açıklandığı bir raporun ortakların bilgisine sunulması zorunludur.

Yukarıda belirtilen halka arz süreçlerinin ortak noktalarından bir tanesi de Kurula başvuru sürecidir. Tebliğlerde

Ortak Sayısı Nedeniyle Kurul Kaydına Alınma

Kanununun 11'inci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde pay sahibi sayısı 250'yi aşan anonim ortaklıkların hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır ve bu ortaklıklar, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olurlar. Bu çerçevede, ortak sayısının 250 yi geçtiği durumlarda Kurul'a başvuru yapmak suretiyle Kurul kaydına alınmaktadırlar.

S GORTACILIK

Ortaklık Paylarının Borsada Satı a Konu Olabilmesi için yapılacak i lemler

Payları Borsada i lem gören ortaklıkların, Kurul kaydında olan ancak Borsada i lem görmeyen payları MKK'nın belirledi i esaslar çerçevesinde ortak tarafından MKK üyesi aracı kurulu lar vasıtasıyla yapılacak talep üzerine Kurul kayıt ücretinin Kurul'ca belirlenecek hesaba yatırılmasından sonra Borsa'da satılabilecektir.

Kurul kayıt ücreti, payların nominal de eri ile aracı kurulu tarafından i lemin onaylandı ı tarihte Borsa ikinci seans kapanı fiyatı arasındaki fark üzerinden hesaplanmaktadır.

Payları Borsada i lem Görmeyen Halka Açık Ortaklıkların Paylarının Borsada i lem Görebilmesi

Payları Borsada i lem görmeyen halka açık ortaklıkların paylarının Borsada i lem görebilmesi için a a ıda maddeler halinde yer alan i ve i lemleri yerine getirmesi gerekmektedir.

- a. Yönetim kurulu, ortaklık paylarının Borsa'da i lem görmesine yönelik esas sözleşme de i iklikleri için Kurul'un onayını alır.
- b. Ortaklık paylarının tamamının Kurul kaydında olmaması halinde söz konusu paylar Kurul kaydına alınır.
- c. Bu ortaklıkların paylarının Borsa'da i lem görmesine ili kin düzenlemeler çerçevesinde Borsa'ya ba vuruda bulunması gerekmektedir.

Payları Kurul kaydında bulunmakla birlikte Borsa'da i lem görmeyen ve Kurul'ca belirlenen halka açık anonim ortaklıkların paylarının Borsada i lem görebilmesi için i leyi usul ve esasları MKB tarafından belirlenen Serbest i lem Platformu (S P) olu turulmu tur.

S P'te i lem görmesine Kurul tarafından re'sen karar verilen halka açık anonim ortaklıkların;

- a) Paylarının tamamının Kurul kaydında bulunması,
- b) Esas sözleşmelerinde, i lem görecekt paylarının devir veya tedavülünü kısıtlayıcı ve pay sahibinin haklarını kullanmasına engel te kil edici hüküm bulunmaması,
- c) MKK'da ihraççı üye kaydı yaptırmayı ve payların ihraççı hesaplarında kayden olu turulması,
- ç) Nitelikli elektronik sertifikalara sahip olması,

zorunludur. Söz konusu i lemlerin tamamlanabilmesini teminen payları S P'te i lem görmesine karar verilen halka açık anonim ortaklıkların Kurula, MKB'ye ve MKK'ya ba vurusu zorunludur.

Borsada i lem Görme ve Sermaye Artırımları

Borsa'da i lem görebilmek amacıyla paylarını ilk defa halka arz edecek ortaklıklar, payları Borsa'da i lem gören ortaklıklar ile kayıtlı sermaye sisteminde yer alıp payları borsada i lem görmeyen ortaklıklar toplam tutarı önceden belirlenmek üzere 1 yıl içerisinde yapacakları pay ihraçlarında Raf Kayıt Sisteminden yararlanabilirler.

Bu sistemde, payların Kurul kaydına alınma ba vurusunda ortaklı a ait bilgilerin yer aldığı, standartları Kurulca belirlenen raf kayıt izahnamesi düzenlenir. Kurulca onaylı izahname Kurul kayıt tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ticaret siciline tescil edilerek TTSG'de, ortaklı ın internet sitesinde ve Kamu Aydınlatma Platformunda (KAP) ortaklık tarafından ilan edilir.

irketler, Kurul kaydına alınmadan ve borsada i lem görmeye ba lamadan önce ön talep toplama yoluyla yatırımcıların olası taleplerini ö renme yoluna gidebilirler. Bu çerçevede,

Payların Kurul kaydına alınmasından önce, belirli bir fiyat aralı ından, yatırımcıların olası talepleri, talepte bulunanlar için herhangi bir yükümlülük ve ba layıcılık olu turmaksızın, aracı kurulu lar tarafından toplanabilir. Ön talep toplayabilmek için Kurul kaydına alınma ba vurusunun yapılmı olması gerekmektedir. Ön talep toplanmasında ortaklı ın esas sözleşmesi, son üç yıllık finansal tabloları, bunlara ili kin ba ımsız denetim raporları ve faaliyet raporlarının talep eden yatırımcılara verilmesi zorunludur.

irket, ön talep topladıktan sonra ilgili payların Kurul kaydına alınması için Kurul'a ba vurur. Kurul ilgili ba vuruyu inceledikten sonra herhangi bir eksiklik olmaması durumunda irketin paylarını Kurul kaydına alır. Kayda alınan, satı ı yapılacak hisse senetlerinin ihraç de eri üzerinden, sermaye piyasası kanuna göre belirlenen ücret, Kurulca belirlenecek hesaba yatırılır. Kurul karar tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde söz konusu ücretin ilgili hesaba yatırılması ve kayda alma belgesinin alınması zorunludur.

Sermaye piyasası araçlarının Sermaye Piyasası Kurulu'na kaydı yapılarak halka arz yoluyla satı ında uygulanacak yöntemlere ili kin esaslar Seri:VIII, No:66 sayılı "Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satı Yöntemlerine li kin Esaslar Hakkında Tebli " ile düzenlenmi tir

Sermaye piyasası araçlarının halka arzında fiyat, satı ve da ıtım esasları ihraççı ve/veya hissedar ile konsorsiyum lideri tarafından, niteli i belirlenmi ortaklıkların paylarının halka arzı dı ında, serbestçe belirlenir. Söz konusu hususlara izahnamede ayrıntılı olarak yer verilmesi zorunludur.

Halka arz edilecek sermaye piyasası araçları, izahnamede nitelikleri tanımlanan herhangi bir yatırımcı grubuna satılmak üzere, her bir yatırımcı grubu için yapılacak tahsisat oranlarına izahnamede ayrıntılı olarak yer verilmesi suretiyle, tahsis edilebilir. Satı sırasında talep edilebilecek sermaye piyasası aracı miktarlarına ihraççının yönetim

S GORTACILIK

---

kurulunca veya hissedar tarafından izahnamede belirtilmesi suretiyle asgari veya azami sınır konabilir.

Sermaye piyasası araçlarının halka arzı, halka arza aracılık yetki belgesi olan bir aracı kurulu veya aracı kurulu lardan olu an konsorsiyum aracılı ıyla gerçekle tirilir. Aracılık sozle mesinde, aracı kurulu lardan en az biri konsorsiyum lideri olarak belirlenir. Bu ekilde birden fazla konsorsiyum üyesinin e lider olarak belirlenmesi mümkündür. Bu durumda her bir e liderin görev ve sorumlulukları ile bunlardan Kurul nezdinde ba vuru i lemlerini yürütecek olan aracı kurulu aracılık sozle mesinde açıkça belirtilir.

Paylar kurul kaydına alındıktan sonra, halka arz izahnamesinde belirtilen artlar çerçevesinde tasarruf sahiplerine iletilir. E er halka arz talep toplama yöntemi ile gerçekle iyorsa,; "sabit fiyat", "fiyat teklifi alma" ve "fiyat aralı ı" yoluyla a a ıda belirtilen esaslar çerçevesinde yürütülür.

Sabit fiyatla talep toplama yönteminde, satı a sunulan aracın pay olması durumunda ihraı ve/veya hissedar tarafından sabit bir fiyat belirlenir. Fiyat teklifi alma yoluyla talep toplama yönteminde, sabit fiyatla talep toplama yönteminden farklı olarak ihraı ve/veya hissedar tarafından pay satı larında asgari bir satı fiyatı belirlenir ve bunun üzerindeki fiyat teklifleri toplanır. Paylar fiyat aralı ı ile Kurul kaydına alınmı sa ve sirküler fiyat aralı ı ile ilan edilmi se fiyat aralı ı yoluyla talep toplanabilir. Fiyat aralı ı uygulanması durumunda tavan fiyat, taban fiyatın %20'sini a mayacak ekilde belirlenir.

Talepler toplandıktan sonra, halka arz miktarı ile tlaep müktaarı kar ıla tırılır. Talep, halka arzdan daha yüksek ise, pay miktarı oransal olarak da ıtılır veya Kuruldan ek halka arz için ayrıca izin alınır. E er talep halka arz miktarına e it veya daha az ise, yatırımcıların talep ettikleri pay miktarları yatırımcıların aracı kurulu lardaki hesaplarına aktarılır. 28 Kasım 2005 tarihinden itibaren borsada i lem gören hisse senetlerine ili kin payların kaydi pay olarak sermaye piyasalarında yer alması nedeniyle, irketlerin paylarını MKK'da kaydi olarak yaratmaları zorunludur. Bu çerevde, halka arzdan hisse senedi satın alan yatırımcılara ilgili paylar MKK tarafından i letilen Merkezi Kaydi Sistemde (MKS) bulunan yatırımcı hesaplarına aktarılır. Igili payların kaydile tirilmesine paralel olarak irketlerin Borsadan i lem görmek üzere MKB'ye ba vurmaları gerekmektedir.

Sermaye Artırımı süreçlerinde ise farklı uygulamalar bulunmaktadır. Mevcut durum itibariyle iki ekilde sermaye artırımı i lemi yapılmaktadır. Bedelli sermaye artırımı ve bedelsiz sermaye artırımı. Bedelli sermaye artırımında irket elinde pay bulunan ortaklarından nakit alma youyla sermayesini artırabilmektedir. Bedelsiz sermaye artırımlarında ise, irket iç kaynaklarından veya pay sahiplerine da ıtaca ı kar paylarını sermayeye eklemek yoluyla sermaye artırımı yapabilir. Bu ekilde yapılacak sermaye artırımlarında;

a) Esas sermaye sistemindeki ortaklıkların, sermaye maddesine ili kin tadil tasarısını Kurula onaylatmaları ve ihraç edilecek payların kayda alınması amacıyla Kurul'a müracaat etmeleri gerekmektedir.

b) Kayıtlı sermaye sistemindeki ortaklıkların ise, iç kaynakların sermaye hesabına aktarılmasından sonra ihraç edilecek paylarının kayda alınarak artırımı ili kin tescile mesnet belge verilmesi amacıyla Kurula müracaat etmeleri gerekmektedir.

Temettünün pay olarak da ıtılabilmesi için, Kurulun temettü da ıtımına ili kin düzenlemeleri çerçevesinde temettünün pay biçiminde da ıtılmasına ili kin genel kurul kararının alınmasından sonra payların Kurul kaydına alınması talebiyle hesap dönemini izleyen 5'inci ayın son i gününe kadar gerekli belgelerin belgelerin eklendi i bir dilekçe ile Kurula müracaat edilmesi gerekmektedir.

BORÇLANMA ARAÇLARININ KURUL KAYDINA ALINMASI VE SATI I

Sermaye Piyasası Kurulu, 21 Ocak 2009 tarih ve 27117 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri:II, No:22 sayılı "Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satı ma li kin Esaslar Hakkında Tebli "inde borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınması ve ihracında uyulması gereken esaslar ile borçlanma araçlarının niteliklerini düzenlemi tir.

Sözkonusu düzenlemede "Borçlanma Araçları" ihraççıların borçlu sıfatıyla düzenleyip Kurul kaydına alınmak suretiyle ihraç ederek sattıkları emre, nama veya hamiline yazılı menkul kıymet niteli indeki Tahviller, Hisse Senedine Dönü türülebilir Tahviller (HDT), De i tirilebilir Tahviller (DET), Finansman Bonoları, Altın, Gümü ve Platin Bonoları, Banka Bonoları ve bu Tebli 'de sayılmamakla birlikte niteli i itibari ile borçlanma aracı oldu u Kurulca kabul edilecek sermaye piyasası araçları olarak tanımlanmaktadır.

hraççıların ihraç edecekleri borçlanma araçları için genel kurullarında karar almaları ve Kurul'a kaydettirmeleri zorunludur.

hraççılar, esas sözleşmeleri veya varsa kendi özel mevzuatları uyarınca borçlanma aracı ihracına yetkili organ kararının alınmasından sonra borçlanma araçlarının kayda alınması için, Tebli 'de belirtilen belgelerle birlikte Kurul'a ba vururlar.

Tahsisli satılacak borçlanma araçlarının Kurul kaydına alınmasından sonra, ihraççılar satı i lemlerini her satı tan önce Kurul'dan uygun görü alınmak suretiyle gerçekle tirirler ve satı sonuçlarına ili kin olarak Kurul'a bilgi verirler.

Halka arz yolu ile satılacak borçlanma araçları için, payları Borsa'da i lem gören ihraççıların geçmi 2 yıla ait yıllık finansal tablolarına ait ba ımsız denetim raporlarına; ihracın ilk altı aylık dönemden sonra yapılması durumunda ayrıca 6 aylık ara dönem finansal tablolarına ait inceleme (sınırlı ba ımsız denetim) raporuna veya ba ımsız

S GORTACILIK

---

denetimden geçmi son finansal tablo tarihinden sonra kamuya açıklanmış ancak incelemiden (sınırlı bağımsız denetimden) geçmemiş ara dönem finansal tablolarına izahnamede yer verilmelidir. Borçlanma araçları da MKK'da kayıtlı olarak yatırımcı bazında takip edilen bir sermaye piyasası aracı olduğu için, hem tahsisli hem de halka arz yoluyla satılan borçlanma araçlarının yatırımcılara dağıtımını MKS'de gerçekleştirmektedir.

KREDİ MENKUL KIYMET, AÇI A SATI VE ÖDÜNÇ MENKUL KIYMET LEMLERİNİN DÜZENLENMESİ

Sermaye piyasası mevzuatında önemli düzenlemelerden bir tanesi de kredi menkul kıymet, açılı satış ve ödünç menkul kıymet düzenlemelerine ilişkin usul ve esasları belirleyen Seri V No: 65 SERMAYE PİYASASI ARAÇLARININ KREDİ ALIMI, AÇILI SATI VE ÖDÜNÇ ALIMI VE VERİMİ LEMLERİ HAKKINDA TEBLİĞİ'dir. Borsaların gelişiminde bu tip işlemler oldukça önem arz etmektedir. Düzenlemeye geçmeden önce ilgili kavramların tanımlarını paylaşmak gerekmektedir.

Kredili Menkul Kıymet İşlemleri; yatırımcıların aracı kurumlardan veya bankalardan sermaye piyasalarında işlem yapma saikiyle kredi almaları ve bu kredilerle Borsalarda alım işlemi gerçekleştirilmelidir.

Açılı Satış ; Yatırımcının elinde olmayan sermaye piyasası aracını Borsada satış işlemi konu etmesi olarak tanımlanan açılı satış işlemlerinde, yatırımcılar ilgili sermaye piyasası aracında önümüzdeki dönemlerde düşen beklentisi içerisinde olmaktadır. Açılı satış işlemlerine ilişkin piyasalarda farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı görüşlere göre açılı satış işlemi sermaye piyasası aracının gerçek değerinin oluşması için önemli araçlardan bir tanesidir. Bu görüşe karşı olan taraflar ise, özellikle düşen trendine giren piyasalarda açılı satış işleminin piyasalardaki olumsuzluğu artıracaktır ve fiyat oluşumunda sorunlar oluşmasını iletmişlerdir.

Ödünç İşlemleri; yukarıdaki maddede yer alan açılı satış işlemlerinin takas süreçlerinde ilgili satışın karlılanması amacıyla, açılı satış yapanlar bir organize piyasadan veya tezgah üstü işlemler yoluyla açılı satışları sermaye piyasası aracını ödünç almak suretiyle takas yükümlülüklerini yerine getirmektedirler. Ödünç işlemde tarafların farklı saikleri bulunmaktadır. Sermaye piyasası araçlarına uzun vadeli yatırım yapanlar, ilgili menkul kıymetin piyasa değeri artışı ve temettü getirisinin yanı sıra kiralama (ödünç verme) suretiyle ilave gelir elde etmektedir. Ödünç alan yatırımcı ise, takas yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda kar ilaça cezai yükümlülüklerden ödünç veren tarafa ödeyeceği kira bedeli ile kurtulacaktır. Ayrıca sermaye piyasası aracının önümüzde dönemde düşük fiyattan satın alınması durumunda (yüksek fiyattan satış, düşük fiyattan alım) elde edeceği getiri ile kira bedelinin arasındaki fark kadar kar etme imkanı bulunmaktadır.

Tebli ile yukarıda tanımları yapılan i lemler ili kin usul ve esaslar belirlenmi , belirli konularda limitler getirilmi tir.

Sermaye piyasası araçlarının kredili alım, aç a satı ve ödünç alma ve verme i lemleri, sadece Kuruldan sermaye piyasası araçlarının alım satımına aracılık yetki belgesi almı aracı kurumlar tarafından yapılabilmektedir. Bankaların bu kapsamda verecekleri kredilere tebli in belirli hükümlerinde yer alan esaslara tabi tutulmu tur.

Aracı kurumlar, tebli kapsamındaki i lemlerin yürütülmesi ve kontrol mekanizmalarının sa lanması amacıyla bir personeli ve genel müdüre raporlama yapmak amacıyla yönetim kurulu kararı ile bir genel müdür yardımcısını, genel müdür yardımcısının bulunmaması durumunda bir birim yöneticisini sorumlu olarak atamak zorundadırlar. Ayrıca Aracı kurumlar yönetim kurulu kararı ile sorumlu bir yönetim kurulu üyesi ba kanlı nda genel müdür veya genel müdür yardımcısı ile ilgili birim yöneticilerinden meydana gelen bir kredi komitesi olu turmak ile mükellefler.

Kredili alım ve aç a satı i lemne borsalarda i lem gören her sermaye piyasası aracı konu edilememektedir. Bu i lemlere konu olacak menkul kıymetler ilgili borsanın yetkili organları tarafından piyasa kapitalizasyonu, likidite, dola mda bulunan pay sayısı, i lem sıklı ı ve bu gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle bir veya birden fazla gruba ayrılabilirler. Borsa ilgili listeleri, Kurulun onayına sunar ve Kurul'un onayını müteakip kamuoyuna ilan etmektedir.

Kredili i lemlere ili kin olarak Kurul belirli sınırlar getirmi tir. Bu düzenmeler genel i lem sınırı ve özel i lem sınırı olarak ikiye ayrılmaktadır.

Genel sınıra göre; aracı kurumların belirli bir anda kullandıkları kredilerin toplam tutarı ile mü terileri ve/veya kendi hesaplarına aç a sattıkları hisse senetlerinin de erinin toplamı her faaliyet için ayrı hesaplanmak üzere içinde bulunulan aydan önceki üç ay için ay sonları itibariyle hesaplanan özsermayelerin ortalamasının iki katını geçemeyecektir. Ancak, ortalamaya dahil olan son aya ait özsermaye rakamının ortalamadan dü ük olması durumunda, limit hesaplamalarında son üç aylık özsermaye rakamlarının ortalaması yerine son aya ait özsermaye rakamı dikkate alınmaktadır.

Özel sınıra göre ise; Aracı kurumların bir mü teriye açacakları kredi tutarı, genel sınırın belirlenmesinde hesaplanan ortalama özsermaye tutarının %10 (yüzde on)'unu a amayacaktır. Sürdürme teminatının kredili i lem süresince % 50 oranında ve üzerinde uygulanması kaydı ile aracı kurumların bir mü teriye açabilecekleri kredi tutarı iki katına kadar artırılabilir. Bankalar kanununda da oldu u üzere, bir mü teriye açılmı kredi sayılan i lemler a a ıda maddeler halinde yer almaktadır.

a) Bir gerçek ki i ile e ve velayeti altındaki çocuklarına, bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu bakanı, üyesi, genel müdürü ya da genel müdür yardımcısı oldukları ortaklıklara açılanlar

S GORTACILIK

---

b) Bu ki ilerin veya bir tüzel ki inin sermayelerinin do rudan veya dolaylı olarak %25 veya daha fazlasına i tirak ettikleri ortaklıklara verilenler

c) stihdam ili kisi, akdi ili ki ya da sair nedenlerle menkul kıymet alım satım i lemlerinde birlikte hareket edenlere kullandırılanlar

Aracı kurumun tüm mü teri hesaplarındaki kredili i leme konu hisse senetlerinin toplam de erinin bir irket tarafından ihraç edilen kısmı, aracı kurumun hesaplanan ortalama özsermaye tutarının %50 sini a amayacaktır.

Sermaye piyasası araçlarının kredili alımı, aç ı a satı ve ödünç alma ve verme i lemlerinde özkaynak olarak kabul edilebilecek kıymetler a a ıda maddeler halinde yer almaktadır

- a.** Nakit Türk lirası ve konvertibl döviz,
- b.** lemlere konu olabilecek sermaye piyasası araçları listelerinde yer alan sermaye piyasası araçları,
- c.** A ve B tipi yatırım fonu katılma belgeleri
- d.** Borsada i lem görmesi kaydıyla devlet tahvili, hazine bonusu,
- e.** stanbul Altın Borsasında i lem görmekte olan ve Hazine Müste arlı nın belirledi i standartlardaki altın ve di er kıymetli madenler
- f.** Kurulca uygun görülecek di er sermaye piyasası araçları

Sermaye piyasası araçlarının kredili alımı ve aç ı a satı i lemlerinde özkaynak oranının hesaplanmasında ise a a ıdaki oranlar kullanılmaktadır.

- a.** Nakit, devlet tahvili, hazine bonusu, B tipi yatırım fonu katılma belgesi, stanbul Altın Borsasında i lem görmekte olan ve Hazine Müste arlı nın belirledi i standartlardaki altın ve di er kıymetli madenler ve/veya Kurulca uygun görülecek di er sermaye piyasası araçlarının kabul edilmesi halinde bu kıymetlerin %100'ü,
- b.** MKB 100 endeksine dahil hisse senetleri ve/veya A tipi yatırım fonu katılma belgesi kabul edilmesi halinde tevdi edilen kıymetlerin %90'ı,
- c.** MKB 100 endeksi dı nda kalan hisse senetlerinin % 75'i,

Kredili alım i lemlerinde özkaynak oranı konusunda tebli de bir oran kısıtı eklenmi tir. Buna göre; yatırımcı sermaye piyasası araçlarının kredili alımı i leminde, ba langıçta asgari %50 oranında özkaynak yatırmak zorundadır. Kredili sermaye piyasası aracı i lemlerinin devamı süresince özkaynak oranının asgari %35 olması zorunludur. Özkaynak oranının hesaplanmasında; $[(\text{leme konu kıymetlerin cari piyasa de eri} - \text{kredi tutarı}) / \text{i leme konu kıymetlerin cari piyasa de eri}]$ formülü kullanılmaktadır. Hergün hesaplanan özkaynak tutarının belirtilen % 35'lik oranın altına dü mesi durumunda, yatırımcıya özkaynak tamamlama ça rısı yapılır. Yatırımcı iki gün içerisinde gerekli teminatı yatırmaz ise, aracı kurum ayrıca bir ihbarnama göndermesine gerek kalmaksızın, kredili olarak alınan ve/veya özkaynak olarak verilen sermaye piyasası araçlarını satarak krediyi

kapatma yetkisine sahiptir. Açık alım ve satım işlemlerinde de kredili alım işlemlerinde uygulanan ba langıç ve sürdürme özkaynak oranları ile özkaynak tamamlama çarısına uyulmaması durumunda gerçekleştirilecek işlemler geçerlidir.

Sermaye piyasası aracı ödünç alma ve verme işlemi, ilgili çerçeve sözleşme ile belirlenen esaslar dahilinde, ödünç veren tarafından ödünç alan tarafa, belirli bir dönem için sermaye piyasası araçlarının verilmesi ve aynı cins sermaye piyasası aracının mislin geri alınmasını ifade etmektedir. Aracı kurumlar, kendi nam ve hesaplarına tuttukları sermaye piyasası araçları ile mü teriler veya portföy bulunduran diğer kişiler ve kurumlar tarafından yetki verilmiş olması artıyla, mü terilerin veya portföy bulunduran diğer kişiler ve kurumların hesaplarında bulunan sermaye piyasası araçlarını her ödünç verme işleminden önce mü terinin yazılı veya herhangi bir iletişim aracı ile (faks, telefon, elektronik ortam ve benzeri) talimatını alarak ba ka kişiler ve kurulu lara ödünç verebileceklerdir.

Ödünç alan yatırımcı, ödünç aldığı sermaye piyasası araçları karılığında, ödünç veren tarafa ödünç alınan sermaye piyasası araçlarının cari de erinin %100'ünden az olmamak kaydıyla, aralarında serbestçe belirlenecek tutarda özkaynak verecektir. Özkaynak tutarı, sermaye piyasası araçlarının cari de erinin %100'ünün altına düşerse takdirde, ödünç alan tarafa aynı gün içinde en seri haberleşme aracı ile yazılı olarak özkaynak tamamlama bildiriminde bulunulacaktır.

Ödünç alma ve verme işleminden doğan borç a a daki hallerde muaccel hale gelir.

- a) Aracı kurum tarafından yapılan özkaynak tamamlama bildirimine rağmen mü terinin özkayna ı tamamlamaması,
- b) Sermaye piyasası araçları ödünç alma ve verme işlemi çerçeve sözleşmesi ile belirlenen ödünç alma ve verme işlemi süresinin sona ermesi,
- c) Açık alım ve satım yapılan sermaye piyasası araçlarının ilgili listeden çıkarılması.

Muaccel hale gelen borç karılığında, sözleşme hüküm bulunması kaydıyla, özkaynak olarak yatırılan kıymetler nakde dönü türülmek sureti ile tasfiye edilebilecek gibi, aracı kurumun hesabına geçirilebilir

ÖZEL DURUMLARIN AÇIKLANMASI

Kurul, özellikle küçük pay sahiplerinin korunması ve kamunun aydınlatılmasını sağlamak amacıyla ortaklıklardan a a da maddeler halinde belirtilen konularda kamoyunu bilgilendirmelerini istemektedir. Bilgilendirme işlemleri MKB tarafından işletilen Kamu Aydınlatma Platformunda yapılmak zorundadır.

S GORTACILIK

- a. Halka açık anonim ortaklıkların sermaye ve yönetiminde kontrolü sağlamak amacıyla pay sahiplerine çağrıda bulunarak, hisse senedi toplama girişiminde bulunulmasında veya genel kurullarda oy hakkını kullanmak için vekalet istenmesinde,
- b. Ortaklıkların pay dağılımının önemli ölçüde değişmesi sonucunu veren, hisse senedi el değiştirmelerinde,
- c. Sermaye artırımlarında,
- d. Birleşme ve devirlerde,
- e. Menkul kıymetlerin değerini etkileyebilecek önemli olay ve gelişmeler

Kurul tarafından bu konuda SER VIII NO:54 Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği yayınlanmıştır.

Tebliğde Ortaklıkların sermaye yapısına ve yönetim kontrolüne ilişkin ağırdaki değişikliklerin olması durumunda ilgililer tarafından kamuoyunun bilgilendirilmesi gerekmektedir.

- a. Bir gerçek veya tüzel kişinin veya bu gerçek veya tüzel kişi ile birlikte hareket eden diğer gerçek veya tüzel kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak ortaklık sermayesinin veya toplam oy hakkının %5, %10, %15, %20, %25, 1/3, %50, 2/3 ve %75 ine veya daha fazlasına sahip olması veya ortaklıktaki toplam oy hakkının veya sermaye payının söz konusu oranların altına düşmesi halinde,
- b. Bir kurucuya ait yatırım fonlarının doğrudan veya dolaylı olarak ortaklık sermayesinin veya toplam oy hakkının %5, %10, %15, %20, %25, 1/3, %50, 2/3 ve %75 ine veya daha fazlasına sahip olması veya ortaklıktaki toplam oy hakkının veya sermaye payının söz konusu oranların altına düşmesi halinde .

İçsel Bilgiler

Ortaklıklar tarafından içsel bilgiler ve bu bilgilere ilişkin daha önce açıklanan hususlardaki değişiklikler ortaya çıktığında veya özenildiğinde özel durum açıklaması yapılması zorunludur.

Ortaklıkların bilgisi dışında, içsel bilgilerin, ortaklıkların toplam oy haklarında veya sermayesinde önemli miktarda paya sahip hissedarları tarafından özenilmesi durumunda, söz konusu gerçek veya tüzel kişiler tarafından da özel durum açıklaması yapılması zorunludur.

İçsel bilgilerin bir ortaklık veya onun adına ya da hesabına hareket eden bir kişi tarafından, kişi veya görevinin olağan ifası sırasında, üçüncü kişilere açıklanması halinde, bu bilgiler ortaklık tarafından kamuya açıklanır.

Bilgileri alan ki inin, yasal bir düzenleme, irket ana sözleşmesi veya özel bir sözleşme gereğince, söz konusu bilgileri gizli tutma yükümlülüğü varsa, bu maddenin üçüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Bir ortaklık, sorumluluğu kendisine ait olmak üzere, menfaat çıkarlarının zarar görmemesi için içsel bilgilerin kamuya açıklanmasını, bunun kamunun yanıtılmasına yol açmaması ve ortaklığın bu bilgilerin gizli tutulmasını sağlayabilecek olması kaydıyla, erteleyebilir.

İçsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenme sebepleri ortadan kalkar kalkmaz, ortaklıklar sözü edilen içsel bilgileri bu Tebliğde yazılı olan esaslara uygun şekilde kamuya açıklamak zorundadırlar. Yapılacak açıklamada erteleme kararı ve bunun temelindeki sebepler belirtilir. Kurul, gerekli gördüğü takdirde, erteleme sebeplerinin yerinde olup olmadığını incelemeye yetkilidir.

Ortaklıklar açıklanması ertelenen içsel bilgilerin gizliliğini sağlamak ve bu bilgilere erişimi kontrol etmekle yükümlüdür. Bu kapsamda ortaklık;

- a) Görevlerinin ifası nedeniyle içsel bilgiye gerek duyanlar haricindeki kişilerin bu bilgilere erişimini önleyecek etkin düzenlemeleri yapmak,
- b) Bu bilgilere erişimi olan kişilerin bunlarla ilgili olarak kanun ve ilgili mevzuatta yer alan yükümlülükleri kabul etmesini ve bu bilgilerin kötüye kullanımı veya uygunsuz dağıtım ile ilgili yaptırımlardan haberdar olmasını sağlayacak gerekli önlemleri almak,
- c) İçsel bilgilerin gizliliğini sağlamak amacıyla kamuya açıklanması halinde, gizliliğini koruyamayan içsel bilgilerin bu Tebliğin dördüncü bölümünde yer alan hükümler çerçevesinde kamuya açıklanmasını sağlayacak önlemleri almak,

zorundadır.

Ortaklıklar, içsel bilginin kamuya açıklanmasını ertelemeye karar verdiklerinde, ertelenen bilgiyi, ertelemenin ortaklığın yasal haklarının korunmasına etkisini, yatırımcıların yanıtılması riskini oluşturmadığını ve erteleme süresince bu bilginin gizliliğinin korunması için ne gibi tedbirleri alındığını yönetim kurulu kararına veya yönetim kurulu tarafından yetki verilmiş ise yetki verilen kişilerin yazılı onayına bağlıdır.

İçsel bilgilere erişimi olanların listesi

Ortaklıklar ya da ortaklık nam veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler, idari akdi ile veya başka şekilde kendilerine bağlı çalışan ve içsel bilgilere düzenli erişimi olan kişilerin bir listesini hazırlamak ve bu listeyi de içlik olduğu anda güncellemekle yükümlüdür. İçsel bilgilere erişimi olanların listesi ve listede yapılan güncellemeler MKS'de yer almaktadır.

Ola andı ı fiyat ve miktar hareketleri

Ortaklıklar sermaye piyasası araçlarının fiyatları veya i lem hacimlerinde ola an piyasa ko ullarıyla açıklanamayan dalgalanmalar oldu unda ilgili borsanın talebi üzerine derhal kamuya açıklama yapmak zorundadır. Bu açıklamada, kamuya henüz açıklanmamı özel durumların olup olmadı ı belirtilir ve varsa açıklanmamı tüm özel durumlara yer verilir.

Haber veya söylentilerin do rulanması

Ortaklıklar hakkında, yatırımcıların yatırım kararlarını ve sermaye piyasası araçlarının de erini etkileyebilecek öneme sahip, basın-yayın organları veya kamuoyunda çıkan, ortaklı ı temsile yetkili ki iler kaynaklı olmayan ve daha önce özel durum açıklaması, izahname, sirküler, Kurulca onaylanan duyuru metinleri, finansal raporlar ve di er kamuyu aydınlatma dokümanları vasıtasıyla kamuya duyurulmu bilgilerden farklı içerikteki haber veya söylentilerin varlı ı halinde, bunların do ru veya yeterli olup olmadı ı konusunda, bu Tebli de belirtilen esaslar çerçevesinde ortaklıklarca bir açıklama yapılması zorunludur. Söz konusu açıklama yükümlülü ü Kurul veya ilgili borsa tarafından herhangi bir uyarı, bildirim veya talep beklenmeksizin ortaklıklarca yerine getirilir.

Söz konusu haber veya söylentilerin içsel bilgi çerçevesinde ertelenen bilgilere ili kin olması durumunda, ertelemeye devam etme kararı ortaklı ın sorumlulu undadır.

dari sorumlulu u bulunan ki ilerın sermaye piyasası araçlarına ili kin i lemlerinin açıklanması

Sermayeyi temsil eden paylar ve bu paylara dayalı di er sermaye piyasası araçlarına ili kin, ortaklık içinde idari sorumlulu u bulunan ki iler ve bunlarla yakından ili kili ki iler tarafından gerçekleştirilen tüm i lemler, i lemi yapan tarafından ilgili borsaya bildirilir.

Sermayeyi temsil eden paylar ve bu paylara dayalı di er sermaye piyasası araçlarına ili kin idari sorumlulu u bulunan ki iler ve bunlarla yakından ili kili ki iler hesabına yapılan i lemlerin toplam miktarı son on iki ay içinde 11.000 TL tutara ula madıkça bildirimde bulunulmasına gerek bulunmamaktadır.

Özet

Türkiye’de 1980’li yıllardaki liberalle me çabaları birlikte sermaye piyasalarının düzenlemesi ve denetimi ihtiyacı duyulmu olup, 1981 yılında çıkarılan 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çıkarılmı tır. Kanun ile birlikte ikincil düzenlemelerde yapılmı tır Sermaye Piyasası Mevzuatı temel olarak Sermaye Piyasası Kanunu (SPKn veya Kanun) ve bu kanunun verdi i yetkiye dayanarak çıkarılan yönetmelik, tebli lerden olu maktadır. Sermaye piyasası araçlarının kurul kaydına alınması ve halka arz i lemleri sermaye piyasalarında i lem görececek enstrümanlara ili kin düzenlemeleri içermektedir.